

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ»

Ступінь освіти	<u>бакалавр</u>
Освітня програма	<u>05. Соціальні та поведінкові науки 07. Управління та адміністрування</u>
Тривалість викладання	<u>12 чверть</u>
Заняття:	<u>Осінній семестр</u>
лекції:	<u>2 години</u>
лабораторні заняття:	<u>2 година</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <http://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2661>

Кафедра, що викладає Економічного
аналізу та фінансів

Викладач:
Крилова Олена Валер'янівна
Доцент, канд. техн. наук.

Персональна сторінка
https://eaf.nmu.org.ua/ua/pro_kaf/title_krylova.php

Е-mail:
krylova.o.v@nmu.one

1. Анотація до курсу

Економічна безпека бізнесу це вибіркова дисципліна, яка обирається для формування індивідуальної освітньої траєкторії і спеціалізується на коректному розумінні економічної безпеки діяльності підприємства, формуванні концепції безпеки діяльності підприємства, яка включає безпеку підприємства у фінансовій, інтелектуальній, кадровій, техніко-технологічній, політико – правовій, інформаційній та екологічних сферах, також необхідність враховувати ринкові складові економічної безпеки, що дозволяє ефективно функціонувати підприємству в умовах невизначеності.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій щодо використання методів і механізмів оцінки та аналізу стану економічної безпеки діяльності підприємств для формування навиків розробки системи заходів щодо зниження ризиків функціонування підприємства та розробки антикризових заходів.

Завдання курсу:

- ознайомитись з основними категоріями і концептуальними засадами економічної безпеки бізнесу;
- вивчити визначення індикаторів та складових структури економічної безпеки бізнесу;
- набути знань щодо функціонування системи економічної безпеки діяльності підприємства, концепції безпеки підприємства;
- скласти уяву про особливості діяльності спеціальних підрозділів відповідальних за реалізацію комплексу дій спрямованих на забезпечення безпеки бізнесу;
- ознайомитись зі сутністю поняття комерційної таємниці, недобросовісної конкуренції, діловою (корпоративною) розвідкою, соціальної інженерії, інформаційною безпекою як вагомими складовими економічної безпеки діяльності підприємства;
- спілкуватися професійною мовою з фахових питань та доносити інформацію щодо функціонування системи міжнародних фінансових відносин до однокласників, викладача під час спеціальних завдань та контрольних заходів;
- навчитися управлінню власною навчальною діяльністю та часом (тайм-менеджмент), набути рівня автономності, особливо під час самостійного навчання;
- напрацювати спроможність нести відповідальність за рішення (відповіді, стиль виконання завдань, оформлення тощо), прийняті під час виконання навчальних завдань;
- напрацювати звичку формувати власні професійні судження з урахуванням соціальних та етичних аспектів;
- розвивати уміння критичного мислення.

3. Результати навчання

Оцінювати рівень економічної безпеки бізнесу, маючи уявлення про індикатори та складові економічної безпеки системи і концепції безпеки підприємства, визначати особливості діяльності спеціальних підрозділів відповідальних за реалізацію комплексу дій спрямованих на забезпечення безпеки підприємства.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Поняття та основні категорії економічної безпеки бізнесу

1.1 Поняття економічної безпеки

1.2 Концептуальні засади економічної безпеки

1.3 Світовий досвід забезпечення економічної безпеки бізнесу

2. Індикатори та складові економічної безпеки бізнесу

2.1 Поняття індикаторів і складових структури економічної безпеки бізнесу.

- 2.2 Безпека бізнесу у фінансовій, інтелектуальній, кадровій, техніко-технологічній, політико-правовій, інформаційній та екологічній сферах
- 2.3 Ринкова складова економічної безпеки підприємства
- 2.4 Інтерфейсна складова економічної безпеки підприємства

3. Система економічної безпеки бізнесу. Концепція безпеки бізнесу

- 3.1 Поняття та основні елементи системи економічної безпеки бізнесу.
- 3.2 Концепція безпеки бізнесу.
- 3.3 Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління економічною безпекою бізнесу

4. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку бізнесу

- 4.1 Служба безпеки як підсистема підприємства (організації).
- 4.2 Управління безпекою бізнесу
- 4.3 Структура служби безпеки для великомасштабних підприємств і корпорацій

5. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу

- 5.1 Завдання служби безпеки із організації режиму та охорони
- 5.2 Діяльність служби безпеки із організації контрольно-пропускного режиму на підприємстві.
- 5.3 Охоронна діяльність служби безпеки
- 5.4 Діяльність служби безпеки в кризових ситуаціях

6. Управління діяльністю служби безпеки бізнесу

- 6.1 Методи управління діяльністю служби безпеки бізнесу
- 6.2 Перевірка роботи служби безпеки

7. Державні та приватні охоронні фірми як альтернатива створення служби безпеки бізнесу

- 7.1 Використання послуг Державної служби охорони як альтернатива створення служби безпеки бізнесу
- 7.2 Нормативно- правове забезпечення використання послуг Державної охорони

8. Комерційна таємниця на підприємствах як об'єкт безпеки. Недобросовісна конкуренція як загроза безпеці бізнесу

- 8.1 Суть і значення комерційної інформації. Комерційна таємниця
- 8.2 Таємниці підприємства і методи їх викрадення, недобросовісна конкуренція.

9. Ділова (корпоративна) розвідка

- 9.1 Передумови виникнення та актуальності ділової (корпоративної) розвідки
- 9.2 Особливості ділової (корпоративної) розвідки

10. Інформаційна безпека як вагова складова економічної безпеки бізнесу

- 10.1 Суть і поняття інформації, інформаційної безпеки, захисту інформації.
- 10.2 Особливості захисту інформації при розслідуванні кримінальних справ.

5. Практичні заняття

- 1. Поняття та основні категорії економічної безпеки бізнесу
- 2. Індикатори та складові економічної безпеки бізнесу
- 3. Система економічної безпеки бізнесу. Концепція безпеки бізнесу
- 4. Служба безпеки як основний підрозділ, що відповідає за безпеку підприємства
- 5. Особливості діяльності служби безпеки бізнесу
- 6. Управління діяльністю служби безпеки бізнесу
- 7. Державні та приватні охоронні фірми як альтернатива створення служби безпеки на

бізнесу

8. Комерційна таємниця на підприємствах як об'єкт безпеки. Недобросовісна конкуренція як загроза безпеці підприємства

9. Ділова (корпоративна) розвідка

10. Інформаційна безпека як вагома складова економічної безпеки підприємства

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина	Разом
62	38	100

Практичні роботи приймаються за тестами по кожній темі практичного заняття.

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі контрольної тестової роботи, яка містить 20 запитань, з яких 20 – прості тести (1 правильна відповідь).

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

20 тестових завдань містять три завдання з п'ятьма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється у п'ять балів (разом п'ятнадцять), десять завдань з чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється у чотири бали (разом сорок балів), сім тестових завдань з трьома правильними відповідями, одна правильна відповідь оцінюється у один бал (разом сім балів).

Відповіді приймаються у форматі програм Microsoft Office та цифрових копій впродовж часу, відведеного на задачу теоретичної частини. Несвоєчасно вислана відповідь враховується такою, що не здана, якщо задача заліку здійснюється дистанційно. При проведенні заліку в аудиторному форматі, задача заліку проводиться згідно вимогам організації учбового процесу в НТУ «Дніпровська політехніка».

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".
http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

8 Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Небава М. І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства : Електронний навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2017. 75 с.
2. Безпека бізнесу. Безпека бізнесу: [Навчальний посібник] / Вівчар О. І. – Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б., 2019 – 277 с.
3. Вівчар О. І. Вплив злочинної діяльності на економічну безпеку підприємницьких структур в постконфліктних умовах: ідентифікація загроз та механізми протидії / О. І. Вівчар // Актуальні проблеми правознавства. – Вип. 1(17). – 2019 – с. 113-119.
4. Данілова, Е. (2020). Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства. МОНОГРАФІЯ. <https://doi.org/10.36074/danilova.kontseptsiia-2020>
5. Данілова Е.І. Програмно-цільовий підхід до формування системи економічної безпеки підприємства. Економіка. Фінанси. Право. – 2019. – № 7. – С. 10-15.
6. Утенкова К. О. Дестабілізуючі чинники зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства та їх вплив на економічну безпеку. Економіка та держава. 2019. № 8. С. 44–50. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.8.44
7. Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення : Мат. V Всеукраїн. наук.-практ. конф. (16–18 травня 2019 р., м. Львів) / упоряд. А. М. Штангрет; редкол. :Є. М. Палига, Я. Я. Пушак та ін. — Львів: Укр. акад. друкарства, 2019. —112 с.

Додаткові

1. Button, M. Editorial: economic and industrial espionage. Secur J 33, 1–5 (2020). <https://doi.org/10.1057/s41284-019-00195-5>
2. Rothke, Ben. (2001). Corporate Espionage and What Can Be Done to Prevent It. Information Systems Security. 10. 1-7. 10.1201/1086/43315.10.5.20011101/31716.3.
3. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4eae21b2-4547-11e9-a8ed-01aa75ed71a1> The scale and impact of industrial espionage and theft of trade secrets through cyber/ Publications Office of the EU
4. <https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-threat-landscape-2020-cyber-espionage> ENISA Threat Landscape 2020 - Cyber espionage
5. Davydiuk, Andrii & Petryk, Valentyn & Іванович, КУРГАНЕВИЧ & Григорійович, КОНОНОВИЧ & Генріхович, РОМАНЮКОВ & Віталійович, ПАХОЛЬЧЕНКО & Володимирівна, КОНОНОВИЧ & Володимирович, ГОЛЕВ & Йосипович, КІЛЬДІШЕВ & Вікторович, КОРЧИНСЬКИЙ & Олександрович, СЕВАСТЄЄВ. (2019). Соціальна інженерія (системний аналіз).